



Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 166a/2019

privind controlul constituționalității
Hotărârilor Parlamentului Republicii Moldova nr. 126 și nr. 127 din 16
septembrie 2019 privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a
deputaților Marina Tauber și Reghina Apostolova

CHIȘINĂU

3 octombrie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă și
înregistrată pe 19 septembrie 2019,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 3 octombrie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. Pe 19 septembrie 2019, domnii Denis Ulanov, Vadim Fotescu și Igor Himici, deputați în Parlament, au depus la Curtea Constituțională o sesizare referitoare la controlul constituționalității Hotărârilor Parlamentului Republicii Moldova nr. 126 și nr. 127 din 16 septembrie 2019 privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputaților Marina Tauber și Reghina Apostolova.

2. În subsidiar, autorii sesizării i-au solicitat Curții suspendarea acțiunii hotărârilor menționate. Prin Decizia nr. 95 din 23 septembrie 2019, Curtea a respins această solicitare, fără a prejudeca fondul cauzei.

A. Legislația pertinentă

3. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 64 Organizarea internă

„(1) Structura, organizarea și funcționarea Parlamentului se stabilesc prin regulament. Resursele financiare ale Parlamentului sînt prevăzute în bugetul aprobat de acesta.

[...]”

Articolul 66 Atribuțiile de bază

Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

a) adoptă legi, hotărâri și moțiuni;

[...]”

Articolul 70 Incompatibilități și imunități

„[...]”

(3) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea Parlamentului, după ascultarea sa.”

Articolul 124 Procuratura

„(1) Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

(2) Atribuțiile Procuraturii sunt exercitate de procurori.

(3) Competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege.”

Articolul 125 Procurorul

„(1) Procurorul General este numit în funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, pentru un mandat de 7 ani, care nu poate fi reînnoit.

[...]”

4. Prevederile relevante ale Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură sunt următoarele:

Articolul 11 Atribuțiile Procurorului General

„(1) Procurorul General are următoarele atribuții:

[...]”

h) solicită acordul pentru pornirea urmăririi penale sau, după caz, pornește urmărirea penală în cazurile prevăzute de lege;

[...]”

(2) În termen de 3 luni de la numirea sa în funcție, Procurorul General îi numește pe adjuncții săi, le repartizează acestora domeniile de competență și stabilește ordinea substituirii sale de către adjuncți în cazul absenței sau al imposibilității de exercitare a funcțiilor sale. În cazul în care Procurorul General nu a stabilit ordinea substituirii sale de către adjuncți, funcțiile Procurorului General vor fi exercitate de drept de către adjunctul cu cea mai mare vechime în funcția de procuror.

(2¹) În cazul în care intervine vacanța funcției de Procuror General, Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, desemnează un Procuror General interimar până la organizarea concursului și numirea, urmare a acestuia, a Procurorului General prin decret al Președintelui Republicii Moldova. Prevederile art. 17 alin. (1) se aplică în mod corespunzător. Ședința Consiliului Superior al Procurorilor la care se face propunerea privind desemnarea Procurorului General interimar se convoacă în maximum 3 zile de la intervenirea vacanței funcției. Președintele Republicii Moldova poate respinge candidatura propusă de Consiliul Superior al Procurorilor pentru funcția de Procuror General interimar în cazul depistării unor probe incontestabile de incompatibilitate a candidatului cu funcția respectivă, de încălcare de către candidat a legislației sau de încălcare a procedurilor legale de selecție a acestuia.

(2²) În cazul în care candidatura se respinge sau Consiliul Superior al Procurorilor nu propune în termenul prevăzut la alin. (2¹) candidatura Procurorului General interimar, Procurorul General interimar se desemnează prin decret al Președintelui Republicii Moldova la propunerea Parlamentului Republicii Moldova, cu avizul Consiliului Superior al Procurorilor. Prevederile art. 17 alin. (1) se aplică în mod corespunzător. Parlamentul propune candidatura Procurorului General interimar în maximum 3 zile de la respingerea candidaturii de către Președintele Republicii Moldova sau de la expirarea termenului în care Consiliul Superior al Procurorilor trebuia să propună candidatura Procurorului General interimar. Ședința Consiliului Superior al Procurorilor la care se avizează propunerea Parlamentului privind desemnarea Procurorului General interimar se convoacă în maximum 3 zile de la adoptarea hotărârii Parlamentului, termenul respectiv fiind unul de decădere. Mandatul Procurorului General interimar durează până la numirea, urmare a concursului, a Procurorului General prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

[...].”

5. Prevederile relevante ale Legii nr. 39 din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament sunt următoarele:

Articolul 9

„(1) Imunitatea parlamentară are ca scop protejarea deputatului în Parlament împotriva urmăririlor judiciare și garantarea libertății lui de gândire și de acțiune.

(2) Deputatul nu poate fi persecutat sau tras la răspundere juridică sub nici o formă pentru opiniile politice sau voturile exprimate în exercitarea mandatului.”

Articolul 10

„(1) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată pe cauză penală ori contravențională fără încuviințarea prealabilă a Parlamentului după ascultarea sa.

(2) Cererea la reținere, arest, percheziție sau trimitere în judecată penală ori contravențională este adresată Președintelui Parlamentului de către Procurorul General. Președintele Parlamentului o aduce la cunoștință deputaților în ședință publică în cel mult 7 zile de la parvenirea acesteia și o trimite de îndată spre examinare Comisiei juridice, pentru numiri și imunități, care, în cel mult 15 zile, va

constata existența unor motive temeinice pentru aprobarea cererii. Hotărârea comisiei este adoptată prin votul secret a cel puțin jumătate plus unu din membrii ei.

[...].”

6. Prevederile relevante ale Legii nr. 797 din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului sunt următoarele:

Articolul 94

Imunitatea parlamentară

„(1) În conformitate cu prevederile constituționale, imunitatea parlamentară are ca scop protejarea deputatului în Parlament împotriva urmărilor judiciare și garantarea libertății de exprimare a acestuia.

(2) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea prealabilă a Parlamentului, după ascultarea sa.

(3) Inviolabilitatea nu se extinde asupra membrilor familiei deputatului.”

Articolul 95

Cererea de ridicare a imunității parlamentare

„(1) În cazul în care deputatul a comis o infracțiune sau o contravenție, Procurorul General poate cere Parlamentului ridicarea imunității acestuia pentru a efectua măsuri procesuale de reținere, percheziționare, arestare sau trimitere în judecată.

(2) Cererea de ridicare a imunității deputatului în Parlament este adresată Președintelui Parlamentului.

(3) Președintele Parlamentului aduce la cunoștința deputaților cererea în plenul Parlamentului la ședința următoare de la data prezentării acesteia și o trimite imediat spre examinare Comisiei juridice, pentru numiri și imunități.

(4) Dacă cererea Procurorului General prevăzută la alin. (2) a parvenit în Parlament în perioada dintre sesiuni, aceasta va fi adusă la cunoștința deputaților la prima ședință plenară a sesiunii următoare.

(5) Cererea de ridicare a imunității deputatului se înaintează pentru fiecare infracțiune sau contravenție separat.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

7. În argumentarea sesizării, autorii susțin că Procurorul General interimar nu are competența de a cere ridicarea imunității unor deputați. Această competență îi este conferită în exclusivitate Procurorului General. Persoana care exercită interimatul acestei funcții are doar „atribuții manageriale”.

8. De asemenea, autorii sesizării menționează că Procurorul General interimar nu s-a conformat prevederilor articolului 95 alin. (5) din Regulamentul Parlamentului, potrivit cărora cererea de ridicare a

imunității deputatului se înaintează separat pentru fiecare infracțiune sau contravenție. Procurorul General interimar a înaintat doar o singură cerere de ridicare a imunității, însă doamnele Marina Tauber și Reghina Apostolova sunt învinuite de comiterea a două infracțiuni.

9. Nu în ultimul rând, autorii sesizării susțin că în procesul de adoptare a actelor contestate Președintele Parlamentului a încălcat dispozițiile articolului 95 alin. (4) din Regulamentul Parlamentului (conform căruia „Președintele Parlamentului aduce la cunoștința deputaților cererea [de ridicare a imunității parlamentare] în plenul Parlamentului la ședința următoare de la data prezentării acesteia și o trimite imediat spre examinare Comisiei juridice, pentru numiri și imunități”), pentru că cererea de ridicare a imunității a fost adusă la cunoștința deputaților în ziua în care aceasta a fost depusă de către Procurorul General interimar, dar nu în ședința următoare a Parlamentului.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

11. Articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale îi conferă deputatului din Parlament prerogativa sesizării Curții Constituționale.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Parlamentului ține de competența Curții Constituționale.

13. Obiectul sesizării îl constituie Hotărârile Parlamentului Republicii Moldova nr. 126 și nr. 127 din 16 septembrie 2019. Prin aceste hotărâri, Parlamentul a încuviințat ridicarea imunității parlamentare a deputaților Marina Tauber și Reghina Apostolova.

14. Autorii sesizării susțin că aceste hotărâri sunt neconstituționale pentru că (i) Procurorul General interimar nu ar fi avut competența de a cere ridicarea imunității unor deputați și pentru că (ii) hotărârile în discuție ar fi fost adoptate cu încălcarea unor prevederi din Regulamentul Parlamentului.

15. Curtea reține că Procurorului General îi este conferită, *ope legis*, competența de a cere ridicarea imunității parlamentare [a se vedea articolul 10 alin. (2) din Legea nr. 39 din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament, precum și articolul 95 alin. (1) din Legea nr. 797 din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului].

16. Totuși, în cazul de față se pune problema dacă această competență poate fi exercitată de către Procurorul General interimar.

17. Sub acest aspect, trebuie remarcat faptul că Curtea a fost solicitată anterior să interpreteze articolele 122 și 125 din Constituție, în sensul explicării competențelor Procurorului General interimar.

18. În Decizia nr. 87 din 22 noiembrie 2016, Curtea a constatat că „legiuitorul, atât în legea veche, cât și în legea nouă, a stabilit expres că interimarul preia de drept plenitudinea competențelor titularului” (§ 20).

Cu alte cuvinte, Procurorul General interimar are aceleași competențe ca și Procurorul General.

19. Prin urmare, Curtea nu poate reține afirmația autorilor sesizării potrivit căreia Procurorul General interimar nu ar fi avut competența de a cere ridicarea imunității unor deputați. Acest argument nu este susținut de vreun text constituțional sau de jurisprudența Curții Constituționale.

20. Cu privire la pretensele încălcări ale Regulamentului Parlamentului, Curtea reiterează jurisprudența sa anterioară, în care a stabilit că nu este competentă să se pronunțe în acest sens (a se vedea HCC nr. 27 din 17 noiembrie 2015, § 62, § 71 și § 85). Argumentele referitoare la pretensele încălcări ale Regulamentului Parlamentului nu pot constitui o critică de neconstituționalitate. Curtea poate exercita controlul de constituționalitate al unor hotărâri de Parlament privind ridicarea imunității parlamentare a deputaților doar din perspectiva Constituției. Controlul de legalitate al unei hotărâri de Parlament nu ține de competența Curții Constituționale.

21. Având în vedere cele menționate *supra*, Curtea conchide că sesizarea este nefondată și, prin urmare, trebuie respinsă ca inadmisibilă.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind controlul constituționalității Hotărârilor Parlamentului Republicii Moldova nr. 126 și nr. 127 din 16 septembrie 2019 privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputaților Marina Tauber și Reghina Apostolova.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

*Chișinău, 3 octombrie 2019
DCC nr. 103
Dosarul nr. 166a/2019*